

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine in oznanila (inzerate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I. 17.

Ishaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 194.

V Ljubljani, v petek 25. avgusta 1893.

Letnik XXI.

Za kruh!

Iz Rima.

V soboto in nedeljo večer so bili tukaj resni nemiri. Kakor znano, je bil minoli teden v Aigues-Mortesu na francoskem krvav boj med italijanskimi in francoskimi delavci. Tovarnarji so imeli na delu italijanske delavce, ker so cenejši, a to je razkačilo francoske delavce, ki so pali po Italijanih ter jih okoli 30 pobili in do 150 ranili. Ko se je ta vest v soboto raznesla po Rimu, bilo je vse po koncu, in na večer se je na trgu Colonna med godbo zbralo več stotin razgrajalcev, ki so divje kričali: „Abbasso la Francia, abbasso i nemici d' Italia, viva la triplice alleanza, viva la guerra.“ Množica razgrajalcev in radovednih gledalcev je vedno naraščala med groznim krikom.

Okoli 9. ure drvé se kričači z mnogimi zastavami na trg Farnese pred palačo francoskega veleposlaništva, kjer francoskemu zastopniku priredé divjo podoknico z „abbasso la Francia, vendichiamo i nostri fratelli.“ Na trgu, kjer ravno popravljajo kanal, je bil kup kamenja, katero je tolpa zmetala v palačo ter razbila mnogo oken. Karabinijeri so zabranili, da množica ni vdrla v palačo. Med krikom in žvižganjem se valí ljud zopet nazaj na trg Colonna, ponavljajoč na vse grlo: „Viva Sedan, viva l' imperatore di Germania, a Parigi.“ Na trgu je še vedno igrala godba, katero razgrajalci pozivljajo, da mora iti z njimi po mestu razgrajati, toda kapelnik zaukaže godbi, naj zaigra italijansko in nemško himno. Množica vihrá s klobuki ter vpije: „Evviva alla Germania e abbasso alla Francia.“

Po 10. uri vrne se poulična drupal zopet pred francosko palačo Farnese, toda na trgu je stala močna mestna in državna straža, ki je odgnala divjake na trg „de' Fiori“, kjer stoji Giordana Bruna spomenik. Hudournik se valí dalje na trg Navonna, pred uredništvo katoliške „Voce“, tiskarno katoliškega tednika „Vera Roma“ in pred francosko narodno cerkev s. Luigi dei Francesi, vedno tuleč:

„Abbasso la Francia, abbasso Leone XIII., abbasso clericali.“

Povsod so pobijali okna, istotako so zdrobili okna francoskega semenišča pri sv. Klari. Vandalei še niso bili zadovoljni, drli so dalje proti francoski akademiji, vili Medici in palači Rospigliosi, kjer stanuje francoski zastopnik pri sv. Stolu. Toda tu so stražili karabinerji, ki so odbili napade.

V nedeljo dne 20. t. m. zvečer so se izgredi ponavljali še v večji meri. Do 2000 razgrajalcev v posameznih oddelkih je skušalo prodreti stražo pred francosko palačo Farnese. Bil je krik, kakor sodni dan. Polomastili so stražo in pridrli pred vrata, katero so skušali vlomiti z močnim tramom. Vojaki razgnali so množico, ki je na to drla po ulicah pred Germanicum, kjer je pobila mnogo oken.

V ponedeljek je bil od jutra v pozno roč po mestu tak krik, kakor da bi bila revolucija. Anarhisti so v mnogih tolpah divjali po mestu ter kričali: „Viva la Francia, abbasso la borghesia sfruttatrice.“ Vsa vojaška posadka je bila na nogah ter po širnem mestu zapirala pot razdivjanim četam. Posameznosti mi niso znane, kajti tujec si ne upa na ulico. Vsi listi, celo radikalni „Messaggero“, obsojajo te izgrede, ter očitajo vladi, ker nima volje in moči, da bi preprečila divji vandalizem. Sicer listi ne zagovarjajo Francozov in krvavega poboja v Aigues-Mortesu, a dostavljajo, da taka osveta italijanskega naroda ne opravičuje pred svetom. Ranjenih je več oseb, mnogo razgrajalcev so zaprli. Ali niso ti prizori le začetek bodočih bojev? Kdo vé?

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Nemške šole v Pragi. Nemški liberalni listi prejšnje čase niso mogli dovolj živo naslikati, kako zanemarjene so javne nemške šole v Pragi. Nепrestano so napadali mestni zastop, da dovolj ne stori za nemške šole. Vspehi v praških mestnih nemških šolah so sem ter tja zares bili pomanj-

kljivi, to pa zaradi tega, ker je zahajalo va-nje mnogo čeških otrok, ki nemščine niso razumeli. Učitelji so imeli z njimi veliko truda in je vsled tega trpel splošen pouk. Da so pa te češke otroke odstranili iz nemških mestnih šol, bile bi te šole imele gotovo najboljši vspeh. Ker so se praške nemške javne šole po listih grajale, so pa nemški stariši bolj pošiljali svoje otroke v zasebne šole in vsled tega so se javne nemške šole jele nakrat prazniti. In glejte, kaj se zgodi. Nemški listi so nakrat spoznali, da so praške nemške šole najvzlednejše, vsaj mnogo bolje, kakor vse privatne, in starišem priporočajo, da naj otroke pošiljajo va-nje. Vse to pa le zato, da se obdržé vsi sedanji vsopredni razredi in osnujejo še novi. Sedaj nemški vodje povsod iščejo otrok za izvrstne nemške praške mestne šole, s katerimi se jedva še kake druge primerjati morejo. Pozabili so, da so nedavno drugače sodili o teh šolah.

Ulični napisi v čeških mestih. Ulični napisi postali so na Češkem jedna najvažnejših političnih zadev. Celó za češko-nemško spravo se sedaj nobeden več toliko ne briga. Češke manjšine v Liberci, Ustju, Duhcovu, Litomericah, Dobranu in drugih nemških mestih na Češkem so vložile prošnje na namestništvo, da ukaže na podlagi člana 19. državnih osnovnih zakonov, napraviti dvojezične napise. Radovedni smo, kaj da bode vlada storila. Če odloči, da se morajo napraviti dvojezični napisi, se bode močno zamerila Nemcem. Znano spravo so sklenili le zaradi tega, da se polagoma osnuje zaključeno nemško ozemlje, kjer češka beseda ne bode imela nobene pravice. Sedaj naj se pa nakrat odloči, da ulice poleg nemških napisov morajo imeti češke. S tem bi bili uničeni vsi tisti lepi upi o čisto nemškem ozemlju, kjer bode donela le nemška beseda. Če pa vlada odloči po želji Nemcem in češke prošnje odbije, bode pa prišla v nove zadrege. Ne bodo je samo Čehi spominjali, da za Liberce velja ravno tako član 19. osnovnih zakonov, kakor za Prago in Ljubljano, temveč bodo po vseh mestih, koder imajo Čehi večino v občinskem zastopu, hitro

LISTEK.

Vintgar.

Častitim čitateljem bode morebiti ime Vintgar popolnoma neznan, kakor je bil dozdaj neznan kraj, kateri se tako imenuje. Zato menda ne bode odveč, ako ga nekoliko bolj natanko popišem, posebno ker se bodo po mojih mislih vsi zanj zanimali, ki imajo kaj občutka za naravne lepote.

Nekoliko od vasi Sp. Graben, v gorjanski županiji pri Bledu, pa do radolniškega slapa ali „Suma“, kakor ga naše ljudstvo imenuje, teče Radolna skozi divje romantično sotesko Vintgar, katera je bila do letos skoraj nepristopna. V njo se je podal le kak tatinski ribič ali pa strastni hribolazec od vrha navzdol, ker ob reki je bilo nemogoče priti. Sploh brez nevarnosti nihče ni mogel priti v Vintgar.

Mnogi obiskovalci radolniškega slapa so mislili, bi se li ne dala napraviti pot skozi sotesko. Tudi naš župan g. Jakob Žumer se je poprijel te ideje z vso navdušenostjo. Pridobil je za to še nekatere druge gospode na Bledu, in ti so izvolili izmed sebe odbor, kateri je imel nalogo skrbeti, da se pot skozi Vintgar prej ko mogoče odpre. Načelnikom je bil

izvoljen g. fotograf Lergeterer, odborniki so: gg. Tirman, Hudovernik, posestnika na Bledu, in gospod Murnik, stotnik v pokoju, stavbeni vodja pa g. Jakob Žumer. Odbor je sklenil napraviti pot s prostovoljnimi darovi in čistim dobičkom veselice, katere naj bi se v ta namen priredile. Razun tega je dobil še podpore od slav. dežel. zbora kranjskega in slav. kranjske hranilnice po 300 gl. Začeli so pot delati dne 25. maja 1891 in dodelana bode do 26. avg. tek. leta. Vsa bo veljala nad 2000 gl., in sicer so porabili prvo leto 798 gl., drugo 649 gl. in letos 700 gl. Plačana še ni vsa, vendar upamo, da se bodo stroški pokrili s prostovoljnimi darovi obiskovalcev Vintgarja in blejskih gostov, kateri so se dozdaj pokazali še kot najboljši podporniki tega podjetja.

Kdor bode videl pot, čudil se bo izvedenosti in požrtvovalnosti gorjanskega župana g. Žumra, kateri je vse to delo sam vodil in sicer brezplačno, akoravno je imel premnogo potov in truda s preskrbovanjem potrebnega materijala in nadzorovanjem delaveev, da ne računimo morebitne gmotne škode, ako se stroški ne pokrijejo. Da ni on prevzel vse stvari v svojo roko, bi se delo ne bilo ni pričelo, kaj še le tako dobro in ceno izvršilo. Mi le želimo,

da bi Gorjanci znali še za naprej ceniti zasluge moža, kateri je s to potjo pokazal svetu nove krasote gorjanske županije.

Ako se podamo od slapa ob reki navzgor, kaže nam deščica z napisom „Skozi Vintgar v Gorje“ pot, za katero so morali dobiti prostor z razstreljevanjem skalovja. Radolna dela tukaj več nizkih slapov. Na obeh straneh se dviguje zdaj visoko pečevje, zdaj tako strmi breg, da je nemogoče po njem plezati. Kmalo se začne pot viti ob pečini, katera visi proti vodi. Potem se soteska nekoliko odpre, breg na levi strani je toliko zložen, da se more priti tu navzgor, seveda le tak, ki je že navajen po takih krajih se plaziti. Zdjaj pridemo pod veliko skalo, katero naši ljudje imenujejo „Rančo“. Tukaj že zagledamo most čez vodo, kateri nas pripelje v najlepši del soteske. Na obeh straneh se dviguje navpično skalovje visoko najmanj kakih 40—60 metrov. Obe steni ste tako blizu skupaj, da ima med njima komaj prostor reka, katera doseže tukaj največjo globočino. Pot se vije ob skali in je oprta na železne v skalo zapičene droge. Za nekaj se soteska zopet nekoliko razširi in voda dela tu dva majhna slapa, nad katerima sta mostova. Odtod gremo po raznih ovinkih do skale, raz katero je vredno pogledati nazaj po soteski, in

odpravili dvojezične napise, zamenivši jih z jedino češkimi. Mestni zbor v Plznu je že sklenil, da napravi takoj samo češke napise, če bi vlada odločila, da naj ostanejo v čeških mestih jedino nemški. Plzenčani pa ne ostanejo osamljeni, temveč njim se v tem oziru kmalu pridružijo še druga češka mesta. Seveda hitro se ta stvar ne bode vravnana, ker vlada ne bo hitela s svojimi odločbami. Najbrž jo bodo Čehi morali še priganjati.

Škof Pavel v Velikem Varadinu. Proti škofu Pavlu v Velikem Varadinu se je na zahtevanje ministerstva notranjih stvari začela preiskava, ker pospešuje rumunstvo. Škof je namreč zamenil mažarske propovedi v nekaterih župnijah z rumunskimi, ker so župljani skoro sami Rumuni. To je seveda strašno zločinstvo v očeh liberalnih Mažarov. Od liberalne strani se je celo razširjala novica, da je papež izrekel škofu Pavlu svoje nezadovoljstvo, ker je odpravil mažarske pridige. Liberalci kaj radi proti škofom zlorabijo papeža in se v svoje namene kaj izmislijo ali kake papeževe besede po svoje zaslučajo. Tako je tudi v tem slučaju. Kakor se je izrazil škof Schlauch, ki je gotovo o tej stvari poučen, je vse izmišljeno, kar so o tem pisali liberalci. Papež se ne meša v take stvari ogerske. Pa saj liberalci sami niso verjeli, kar so pisali, temveč so vse bili le izmislili, da so le ljudstvo hujskali proti škofu.

Žalostni dogodki v Pragi pred cesarskim rojstnim dnem in Mažari. Pred cesarskim rojstnim dnem so v Pragi bile neke ne baš patrijotične demonstracije, ki so pa imele bolj socialističen kakor naroden značaj. Take demonstracije so vsekako obžalovati, posebno ker je že bilo pričakovati, da jih nasprotniki izkoristijo proti Čehom. Zaradi teh demonstracij pa „Pester Loyd“ ne napada le Čehov, temveč tudi vlado, ki je po njegovem mnenju vse to zakrivila z napačnim in prezanesljivim postopanjem proti Čehom. Ogerski list je seveda vse naslikal jako grozovito in potem kliče jako hinavski, da je to začetek koncu Avstrije. Namen je očividni. Višje kroge bi rad nahujskal proti Čehom, da bi jih bolj pritiskali. Sicer pa imajo Mažari pač najmanj povoda kričati zaradi teh demonstracij. Koliko se je že v Budimpešti po ulicah in pa še na odličnejših krajih demonstriralo proti skupni državi! Da celo v zbornici poslancev so se dogajale take demonstracije. Na Ogerskem ne demonstrirajo proti Avstriji le nekaj pouličnjakov, kakor v Pragi, temveč celo visoki gospodje. Dunajski vladni listi odgovarjajo budimpeštanskemu nemškemu glasilu, da Tasse ravno tako ne more biti odgovoren za izgrede v Pragi, kakor ogerska vlada ne more biti odgovorna za kozolce Polonyijeve.

Francosko-italijanski izgrede v Aigues-Mortesu. Mej francosko in italijansko vlado je ta stvar pač poravnana, nikakor se pa zaradi tega še niso pomirili duhovi v Italiji. Časopisi le še huje napadajo vlado, ker je tako prijeljiva. Sedaj jej očitajo, da zna pač izvrstno vplivati na volitve, nikakor pa ne zna braniti interesov italijanskega naroda. „Riforma“ imenuje sedanjo vlado „družbo slamnatih mož“, ki podkopujejo državni kredit in z lahkomišljenostjo državo tirajo v pogubo.

potem po senčnatem bregu nad šumečo vodo iz soteske na plano. Kmalu pridemo do vasi Sp. Graben in potem do Spod. Gorij, kjer se lahko v gostilni okrepčamo. Pot skozi sotesko je dolga pičle pol ure; od blejskega jezera do „Suma“ in potem skozi Vintgar in Gorje nazaj pa $2\frac{1}{2}$ —3 ure.

Hvalevredno je, da se mej nami vedno bolj zanimajo za ta novi biser že itak krasnega Bleda. Slov. planinsko društvo je že zaznamovalo pot od postaje Javornik do radolniškega slapa (eno uro hoda) z rudečo barvo, in tudi „Jeruzalemski romar“ se menda že napravlja s svojim aparatom na pot v Vintgar.

V soboto 26. tega meseca bo ta pot slovesno otvorjena. Naši rojaki naj se v obilnem številu udeležijo slavnosti in si ogledajo ta novi kras slovenske domovine. Slavnostni program smo priobčili v večerajšnjem listu na drugem mestu. Tudi taki, ki mislijo v nedeljo 27. t. m. iti na Koprivnik, se lahko udeležijo te slavnosti, in se potem v nedeljo zjutraj podajo čez Pokluko na Koprivnik. Brezplačnega vodnika ne bo težko dobiti, ker gre ta dan tudi mnogo ljudij iz gorjanske fare na Koprivnik.

Toraj na svidenje v Vintgarju in na Koprivniku!
Liga + 103.

Zaradi slabosti italijanske vlade na Francoskem z nogami teptajo pravice rimskega naroda. Italija ni dobila primerneга zadoščenja za svoje pomorjene otroke. Neki list se izpodtika nad tem, da v tako resnem času ni bilo doma ministerskega predsednika in njegovega državnega podtajnika, da so stvar torej imeli v rokah podrejeni uradniki.

Wilsonova volitev v francosko zbornico. Tudi znani slepar Wilson je zopet voljen v francosko zbornico, kar je pokazalo, da je pri nekaterih Francozih že precj zamrl čut poštenosti. Drugače bi ne bili volili Wilsona, zaradi katerega raznih sleparij je že njegov tast Grevy se moral odpovedati predsedništvu republike. To volitev je tudi obžalovalo glasilo ruske vlade, „Journal de St. Petersburg“, ki je sicer z izidom francoskih volitev jako zadovoljno. Pokazalo se je pa že, da je Wilson voljen s podkupovanjem, in je pričakovati, da se njegova volitev razveljavi. V Franciji morajo po volilnem redu biti volilni listi beli. Agitatorji Wilsonovi so pa razdeljevali rumene liste, da bi pozneje lažje kontrovali, če so podkupljenci zares glasovali za Wilsona. Nasprotna propala kandidata sta se zaradi tega že pritožila in minister je takoj brzojavil prefektu, da se volilne šarice zapečatijo. Sedaj je pričakovati, da se volitev razveljavi.

Umetnost.

Nove orglje na Koroški Beli.

Preč. g. Avgust Turk, župnik na Koroški Beli, komaj pred dvema letoma došel v župnijo, omislil je za svojo župnijsko cerkev nove orglje, ker so stare, Ignac Zupanove, popolnoma dostale. Držeč se resolucije I. slovenskega katoliškega shoda, po kateri naj se cerkvena dela, če je le mogoče, izročé domačim umetnikom, izročil je g. župnik to delo g. Frančišku Goršiču, orgljarskemu mojstru v Ljubljani, ki je s tem delom dovršil svoje 60. delo. Dispozicijo in podrobnosti orgelj hočem natančneje narisati v strokovnjakem listu „Glasbeniku“. Tukaj le omenim, da imajo orglje 12 pojočih spremenov na dveh manuslih in pedalu. Jeden spremen (pedalu) ima mero 16', sedem 8', dva 4', jeden 2' in Mikstura. Vsak spremen ima skozi in skozi lastne piščali, izposojenih nobenih. Piščali je 624 cinastih in samo 120 lesenih. Priklapljen je I. manual k II., pedal k I. in II. manualu; vrh tega še Suboctavencoppel,¹⁾ ki dá orgljam po nekoliko značaj 16' in omogoči kombinacije veličastnega značaja. V znožju so trje zbiralniki: Tutti, Forte, Mezzoforte. Orglje stojé prosto, pred njimi je igralnik²⁾ in spredaj še za jedno osebo prostora. Omara je priprosta, a jako okusna, primerno pozlačena. Igra lahka; komaj se dotakneš tipke, že zapoje; cela vnanjost v resnici elegantna. Toda glavna stvar je glas.

Dne 17. avgusta sem se poldrugo uro mudil pri orgljah in jih preskušal v pričo gg. župnika, župana, cerkvenega ključarja in odlične javorniške gospode. Vsi toni odgovarjajo urno in odločno, tudi Salicional v nizki legi. Vsi spremeni so popolnoma karakteristični: Principal pristni Gorščev, kateremu dajejo čast tudi inozemski mojstri; Gamba lepo rezoča, posebna ljubljenska g. župnika; Geigenprincipal, pravi odsev glavnega Principala. Občudovanje zbuja zlasti Zartgedeck 8' in Cello 8', ki se oglašá rezko in energično, kakor bi imel v sebi „Percussion“. Subbas ima debel glas, saj ga je treba za Pleno. Za nežniši igranje je pa Goršič izumil mehaničen Subbas-piano; priredil je namreč v orgljah manjši meh, iz katerega prejema ravno isti Subbas rahlejšo sapo in se glasi vsled tega mileje. Res je, da višji glasovi nekoliko detonujejo, ali v sredi se pozna prav malo, spodaj nič. Pri malih orgljah je tak Subbas-piano prava dobrota. Z 12 spremeni se dajo sestaviti raznovrstne kombinacije, ki kažejo lepoto orgelj v vedno novih bojah; zdi se mi, da imam pred seboj 12 barv, iz katerih sestavljam nove boje skoraj brez konca. Treba je pa, da se orglje popolno spoznajo in dobé v oblast.

Cena orgljam z omaro vred je 2450 glđ., ki se zdi sicer visoka, a če se pregleda delo, ne prevelika. Pri tej priliki bodi mi dovoljena prepotrebna opazka. Bil sem pred dvema mesecema v Gradcu, kjer sem pregledal troje novejših orglj, jedne Riegerjeve pri oo. dominikanih, dvoje Walkerjeve pri usmiljenih bratih in v Sree Jezusovi cerkvi. Prepričal sem se,

¹⁾ Suboctavencoppel je v tem: Jaz igrám na I. manualu, z vsako tipko pa gre nižja oktava v II. manualu.

²⁾ Igralec gleda k oltarju.

da se Goršiču prav nič ni treba sramovati svojih orgelj, zlasti novejših, kar zadeva značaj spremenov in intonacijo. V mehaniki so oni naprej; toda mi tudi ne bomo ostali na sedanjem stališču, če Bog hoče. Gledé mehanike ni dobro, če se stari sistemi zavržejo; sprejeli bomo to, kar se obnese. Za nekaj let sem so jeli na Nemškem opuščati sistem na stožke in vpeljavati pnevmatični sistem. A kaj se zgodi? Walker sam je opustil čisti pnevmatični sistem in ga združil s stožki, v prepričanju, da je stožek bolj zanesljiv, nego membrana (primeri zadnji list „Musica sacra“). Orglje po tem sestavljenem sistemu sem preskušal pri usmiljenih bratih v Gradcu. — Cene Goršičeve niso pretirane, če pomislimo, da Walker računa na spremen čez 300 glđ., Rieger za ravno take orglje, kot so naše, 2640 glđ., notabene „Vorzugspreis“. Rieger pa vporabi mnogo več lesa (in cinká), nego Goršič; in vendar, če gremo na težo, je spodnja oktava iz čina trikrat težja, nego vse druge oktave naprej. Kdo se bo tedaj čudil, če se vsled izvrstnosti materiala povikša cena?

Ali Rieger pošilja v naše kraje (tudi v Gradec) večinoma kombinirane orglje, t. j. v spodnji legi, in slični spremeni posojujejo glasove. Kombinirane orglje z 18 spremeni štejejo pravih spremenov samo 11. Kako morejo orglje z nepopolnimi spremeni imeti isti glas, isto moč, kakor orglje s popolnimi spremeni? — To umi, kdor more, jaz ne. Sploh je absolutna vrednost kombiniranih orgelj dokaj manjša. Poreče kdo: Naj pa še Goršič dela tako. Odgovor: On že dosedaj ni dajal takega dela iz rok, bilo je proti njegovemu načelu; odslej pa, ko je stvar prečastitega ordinarijata, da dispozicijo odobruje ali ne, jako dvomim, da bi se dovolilo brez posebnih vzrokov (velika revščina cerkvene občine), na tak način kratiti orgljam notranjo vrednost.

Zdelo se mi je potrebno, poudarjati moje stališče, ker čutim med nami teženje po tujih izdelkih, ko imamo vendar doma dva mojstra, ki tekmujeta med seboj in se trudita, pa komaj najdetá v domači deželi potrebnega kruha. Torej, ostanimo doma.³⁾

P. Hugolin Sattner.

³⁾ Orglje te bodo blagoslovili mil. gosp. prošt in zlato-mašnik dr. L. Klofutar prihodnjo nedeljo 27. t. m.

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna VIII. vélika skupščina dné 26. julija 1893
v Sežani na Krasu.

XII.

Na slovenskem telesu je še jedna rana, ki posebno skeli — to je šolstvo mej našimi brati na Koroškem. Ti pa imajo največje zaupanje v našo družbo. Ali nam ne odmevajo njihovi pojavi kakor hrepeneče vprašanje prerokovo (Iz. 21. 11.): „Čuvaj, kako je z nočjo? Čuvaj, kako je z nočjo?“ — Vam, ki ste žgali kresove sv. Cirilu in Metodu na čast, Vam, ki ste si razsvetljevali noč — upamo, da se kmalu razlega čuvajev odgovor: „Pride jutro!“ Poleg teh nebeških zaščitnikov želi Vam biti i naša družba v zavetje; želi i ona preganjati dušno noč, da Vam zasije beli dan. Iz tega vzroka hoče družba oživotvoriti že davno gojeno željo ter koroškim bratom podariti slovensko šolo. Zato je njeno vodstvo v svoji 66. seji sklenilo: osnovati z a b a v i š č e in ljudsko šolo v Velikovecu ter je v izpeljavo te nakane stopilo v dogovor s predstojništvom č. šolskih sester v Mariboru. Natančnejega naznanjati slavni skupščini zdaj še ne sodi. (Splošno odobravanje, ploskanje.)

Istotako se snuje novo z a b a v i š č e v področju podružnice gretske pri Trstu, (Dobro!) ker je uprav ondi veliko slovenskih otrok, katerim je poulično klatenje in občevanje z inorodno, kletvini vdano mladežjo, v največjo versko-nravno kvar.

Čuli ste, č. skupščinarji, kako lepo se je razvila družbina čveterorazrednica pri Sv. Jakobu v Trstu; njeni gojenci se po zatrjilu merodajnih faktorjev hvalno razlikujejo v svojem omikanem vedenji mej vsemi drugimi šolami. Za to gre posebna hvala našemu izbornemu učiteljstvu.

A vodstvo želi temu zavodu postaviti še trdnejši temelj, kar bo neprecenljivega pomena za slovensko šolstvo v Trstu. Natančnejše omenjati podrobnosti v tem trenutku še ne kaže.

„Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda“.

Šolski in učni pomočki.

5. S ponosom beležimo, da so se vsi slovenski časopisi, naznanjujoč čitajočemu občinstvu na svetlo došle družbine knjižice, pohvalno, mnogi celo laskavo

izrazili o spisih. „Dom in Svet“ pa ocenjujoč predzadnji zvezek kar naravnost omenja, da bo z našo družbo odslej poštovati kot z literarnim društvom. In tudi to želi ona postati na podlagi svojih pravil in z ozirom na razpečavanje svojih slovstvenih izdelkov. Znano je, kako težko se razprodajajo mladinski spisi radi slovenskega še ne razvitega knjigotrštva. Naša družba ima v sebi vse pogoje, da širi dobro berilo mej mladež in mej narod. Opozarjamo samo te okolnosti, da če povprečno vsaka podružnica razpeča le recimo deset izvodov vsacega spisa, gre ga lahko mej svet že čez tisoč iztisov. Čč. rodoljubom, posebno srečnim rokam čč. domorodkinj v krogu naših podružnic priporočamo ta način razširjanja mladinskih spisov. — V zadnji upravni dobi izšel je knjižnice VIII. zvezek z naslovom: „Janez Cigler, slovenski pisatelj. V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal Ivan Vrhovnik, župnik trnovski v Ljubljani“. 1892.

Knjižnice IX. zvezek se zove: „Ljubezen do mamice. Povest za mladino. Spisal Josip Matéjev“. 1893. — Oba zvezka sta izšla v 2000 izvodih. Na razpolago pa ima družba dokaj spisov in hitreje razpečavanje prejšnjih knjižic bode pospešilo nove zvezke.

Uvažujoč to okolnost, da se mladi pisatelji vspodbude k slovstvenemu delovanju, ako se njih izdelki pridno širijo mej čitajoče občinstvo, nakupilo je vodstvo večje število „Pomladnih glasov“ ter jih večinoma razdelilo šolski mladeži po obmejnih krajih.

Družba je pospeševala versko-nravno življenje, pouk, omiko, z jedno besedo krščansko prosveto (Dobro, dobro!) tudi s tem, da je rada uslišavala prošnje za razne knjige. Molitvenih, nabožnih, šolskih, poučnih, zabavnih. Knjig je družba veliko prejela od dobrotnikov, katerih imena se najdejo v Vestniku, dokaj — osobito šolskih — je nakupila, nekaj jih je imela v svoji zalogi.

Od zadnje skupščine do danes je družbina ekspedicija, ki jo upravlja J. Bonač-eva knjigoveznica, razposlala na 205 podružnic ter strank:

Vestnika: 9135, Junakov 3320, Ciglerja 1833, Rudolfa 104, Ravnikarja 55, Cesar Fran Josipa 18, Vodnikovih pesem 68, Ljubezen do mamice 404.

Nakupljenih šolskih in družbi darovanih raznih spisov 1806; torej vkupno 16.743. — Poleg tega še: pravil 1500, podobice 1870, okrožnic za obilniši pristop v družbo in prošnja do posojilnice 4000, kakor tudi potrebne tiskovine ob osnovi podružnic. — Ako prištejemo še knjige i blago, naravnost poslano od „Narodne Šole“ in c. k. šolske zaloge s čez 1000 izvodi — je razposlala družba blizu 18.000 knjižic. (Izborna, ploskanje!)

Ker se iz šolskih knjižnic zajema trajna duševna hrana, podpirali smo posebno te; v 53 slučajih jim darovali primernih knjig.

Osobito mnogo šolskih knjig po obmejnih krajih na Štajerskem, Koroškem, Primorskem je družba letos darovala. (Prav dobro!)

Ko smo snovali nove zavode in prejšnje razširjali, morali smo skrbeti i za učila ter učna sredstva za nazorni uk. Pri zalžanju šolskih sob skrbeli smo za svete podobice in slike Njiju Veličanstev. . . Tudi letos je pri tem poslovanju našo družbo prav požrtvovalno podpirala slavna „Narodna Šola“ s svojim predsednikom Fel. Stegnarjem, za kar jima bodi topla zahvala. (Živio!)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. avgusta.

(Vodniku v slavo!) Opozarjamo svoje bralce, da bo prihodnje nedeljo dne 27. t. m. v Koprivniku Vodnikova slavnost. Prvemu slovenskemu časnikarju, prvemu slovenskemu pesniku, najboljšemu rodoljubu in prvemu koprivniškemu duhovnemu pastirju se odkrije spominska plošča. Kdor more, pojdi tija „pod snežne kope“ oživit se v svežem planinskem zraku in navdušit si za dom srce ob Vodnikovem spominu.

(Sprememba v frančiškanski provinci sv. Križa.) V Ljubljani: P. Hugolin Sattner, gvardijan, prokurator in pevovodja; P. Jožef Bizovičar, vikar, vodnik 3. reda. Na Trsat pride P. Gaudioz Zega. V Gorico P. Angelus Mlejnik, lektor. V Rudolfovem P. Viljem Vindišar, gvardijan, P. Florentin Hrovat, vikar in šolski vodja, P. Matevž Vidmar, ka-

tehet. V Kamnik P. Benignus Snoj. V Pazin P. Emiljan Dovgan iz Brežic za kateheta. V Samobor P. Joahim Svetič za vikarija, P. Lambert Golovsky za kateheta. V Klanjec P. Edvard Ravstohar, gvardijan in administrator, P. Fulgene Trafela iz Pazina. V Nazaret P. Bernard Vovk, P. Feliks Podbregar. V Brežice P. Hijeronim Knoblechter. V Jasko P. Kalasancij Margreitner.

(Umrli je) danes opoldne po daljnem bolehanju tukajšnji obče spoštovani meščan, vrl narodnjak, hišni posestnik g. Jan. Nep. Horak. Naj v miru počiva!

(Vaje deželnih brambovcev na Notranjskem.) Danes ob 1/2. uri popoldne zapustili so tudi deželni brambovci naše mesto ter se odpeljali s posebnim vlakom v Postojino, kjer bodo od 28. t. m. do 17. septembra pod poveljništvom brigadirja generala Oskarja Parmana manevrirali. Teh vaj se bodo udeleževali tudi štajerski, koroški in primorski brambovski polki.

(Železniška vest.) Ker se bode ves železniški park povodom cesarskih manevrov potreboval na Ogerskem, morala bo v tej dōbi na pet dnij južna železnica ustaviti vso vožnjo za blago.

(O zapuščini in dediču pokojnega župnika Jerneja Babnika) smo prejeli to-le poročilo: Ker se govori in je tudi tukajšnji vladni list poročal, da je deška sirotišnica Marijanišče podedovalo po pokojnem župniku Babniku veliko ali vsaj precejšno imetje, izjavljamo, da je Marijanišče podedovalo pokojnikovo premično blago, kakor živino in vozove, kar utegne — dobro cenjeno — vredno biti kakih 2000 gld., kar se bode pač v sedanjih neugodnih razmerah prodalo mnogo ceneje. Drugačne zapuščine pokojnikove ni in je tudi Marijanišče ne bode dobilo. — V Ljubljani dne 25. avgusta 1893.

Vodstvo Marijanišča.

(Iz Tolmina) Rojstveni dan Nj. Veličanstva se je obhajal v Tolminu posebno slovesno. Na predvečer je narodna čitalnica priredila veselico s plesom. Slišali smo, da so se posamezne točke precej dobro vršile. Vkljub tolminskim zmešnjavam so tudi uradniki počastili veselico. Drugi dan ob 9. uri je bila slovesna služba božja, pri kateri so prisostvovali vsi uradniki. Vidili smo tudi mnogozasluznega gospoda barona Winklerja z družino. Ta dan smo slišali tolminski orkester. Z orkestrom se je pela Foersterjeva maša in hon. S. Caciliae, katero je za godala priredil voditelj šole g. Širca.

(Cesarjev rojstni dan. — Cerkevno petje. — Hranilnica.) Iz Cerkna: Kako globoko v srcu ima naše dobro ljudstvo gēslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“, pokaže pač pri vsaki priložnosti. Tako smo tudi mi rojstni dan Nj. Veličanstva prav dostojno praznovali. Že na predvečer pokali so topiči, da je odmeval dol in hrib. Res veličastno je odmevalo od zelenega Porezna tja čez idrijsko pogorje, vsem znaneč, da se i raztreseni seljani spominjajo svojega dobrega vladarja. Ko se je stemnilo, začuje se na vasi prijazna godba, svirajoča cesarsko himno. Obila množica z baklami in lampijončki spremljala je domačo godbo mimo davkarskega urada pred stanovanje preblag. g. sodnika, kjer se je razvrstilo še več prijetnih komadov. — V petek ob 8. uri daroval je prečast. g. dekan za presvetlega cesarja sveto daritev, koji so bili prisotni: preblag. g. sodnik in vsi uradniki. Celo sv. mašo razlegalo se je pokanje topičev. Tu smo zopet imeli priložnost slišati, kakor že na Rožnico ali Veliki Šmaren, prelepo doneče cecilijansko petje. In potem naj kdo pravi, da ta godba in to petje ni za naše ljudstvo. „Pridi, dravec, les se učit!“ Da, trditi smem, ako bi sedaj prišel kdo svirat v našo cerkev kose a-la: polka-tramplan, polka-mazur ali kak valček, iztiralo bi ga ljudstvo samo od orgelj. — Sevéda treba truda, treba vaje, pa konec diči delo. Slava marljivim vodnikom in vrlemu zboru! — Hranilnica in posojilnica kaj lepo napreduje. V kratkih treh mesecih svojega obstanka ima že okrog 60.000 gld. prometa. Le tako naprej! Trudimo se pa sami in delajmo, in Gospodov blagoslov bo z nami!

(Štajerske novice.) Veliko veselo novico imamo zaznamovati iz Slovenske Bistrice. V tamošnji okrajni šolski svet voljeni so samo Slovenci. Pred šestimi leti ni bilo nobenega Slovenca v tem okrajnem šolskem zastopu, sedaj so pa sami. Slovensko-bistriški okrajni šolski svet se je torej pridružil celjskemu, ptujskemu in kozjan-

skemu, v katerih tudi odločujejo Slovenci. Nekaterim gospodom to ni všeč, ali kaj hočejo. Jednako se jim je z enakim povrnilo. Narodna zavednost in značajnost dosegli sta bili vspeh. — Dne 18. t. m. je kopajoč se v Muri utonil šestoselec Alojzij Korošec iz Zasade župnije sv. Križa. Pokojnik je študiral v Mariboru in je VI. šolo bil dovršil z odliko. Škoda za nadebudnega mladeniča! — Ob svojem rojstnem dnevu je cesar pomilo-stil tudi tri kaznjence iz graške in šest iz mariborske kaznilnice. — V nedeljo je šulferajnska šola v Sevnici brez službe božje slavila svojo desetletnico. Te slavnosti so se udeležili: c. kr. deželne sodnije svētnik Ballogh iz Celja, c. kr. okrajna sodnika Martinak iz Sevnice in Khern z Laškega. Nam se čudno zdi, da se tako čisto nemške slavnosti udeležē c. kr. gospodje, ko vendar morajo vedeti, da si s tem ne bodo pridobili zaupanja po večini slovenskega prebivalstva. Slovenski uradniki so se že preganjali zaradi udeležitve kakega nedolžnega narodnega društva, nemški se pa lahko udeležujejo slavnosti, ki je le demonstracija proti Slovincem. — Zakonska Anton in Elizabeta Žagan iz Kalobja sta se dne 17. t. m. nekaj spila. Mož se je po prepiru zaprl v podstrešno sobo in se ondi ustrelil. Bil je 42 star in oče štirih mladoletnih otrok. Predno se je ustrelil, je bil izpil liter žganja. — V Sternštajnu pri Celju je dne 10. t. m. pogorel skedenj Katarine Vodenak. Zgorelo je mnogo krme in pet vōz. Najbrž je kdo iz hudobije zažgal. — Kako se spoštuje narodna jednako pravnost na Štajerskem, pokazalo se je dne 21. t. m. v Celju. Šolska občina v Skomrah je bila tožena, da mora plačati neki znesek, in jo je pri tem zastopala finančna prokuratura. Obravnava se je vršila imenovani dan pred okrožnim sodiščem. Od finančne prokurate iz Gradca je prišel dr. Artens, ki ne zna besede slovenski. Šolska občina sama je poslala k obravnavi predsednika okrajnega šolskega sveta, spoštovanega kmeta Antona Zalaznika, ki pa ni več nemščini, in zaradi tega ni mogel občeovati z Artensom. Dr. Artens se je jezil, da je pisal okrajnemu šolskemu svētu, da pošlje kōga, ki bode nemški znal. Po našem mnenju je pač bila dolžnost finančne prokurate, da bi bila poslala kōga, ki slovenski zna. Če takih gospodov nimajo pri osrednjih uradih v Gradcu, krivi niso Slovenci, temveč vlada, da jih ne nastavi.

(Narodne biblioteke Krajčeve v Novem Mestu) je izšel 54., 55., 56. snopič, obsegajoč četrti del Sienkiewiczzevega historičnega romana „Z ognjem in mečem.“

(Iz lavantinske škoflje.) Prestavljeni so ti-le gg. kapelani: Ivan Jodel od Sv. Vrbana v Vojnik, Martin Lah od Sv. Martina na Pohorju k Sv. Emi, Jožef Mihalič od Marije Snežnice v Leskovec, Anton Mojžišek od Sladke Gore k Sv. Martinu pri Slov. Gradcu, Janez Toman iz Gornjega Grada v Slivnico pri Mariboru, Robert Vaclavik od Sv. Eme na Sladko Goro, Matija Vaupotič od Sv. Petra pri Radgoni v Ljutomer, Karol Wenig iz Ljutomera k Sv. Stefanu pri Zusmu. — Nastavljeni so za kapelane čč. gg. novomašniki tako-le: Henrik Hrašovec pri Sv. Martinu na Pohorju, Jak. Kosar pri Sv. Petru tik Radgone, Matej Mesarič pri Sv. Vrbanu nad Ptujem, Anton Postružnik pri Sv. Frančišku v Stražah, Anton Ravšelj pri Mariji Snežnici, Martin Roškar v Gornjem Gradu, France Šaloven pri Sv. Vidu za Ponikvo in Matej Trtnek pri Sv. Rupertu nad Laškim Trgom.

(Nov most) Iz tolminske okolice: „Vendar enkrat!“, vskliknil sem, videč, da je cestni odbor začel graditi most, ki veže Sv. Lucijo in Tolmin. Dolgo let je ležal v razvalinah in do danes še priča o veliki malomarnosti prejšnjega cestnega odbora. Govorilo se je ob svojem času, da teče pravda zaradi mosta, zato se ne more popraviti. Kdor zna, zna! Zeleti je, da bi cestni odbor oddal delo na dražbi, da ne bodo davkoplačevalci oškodovani. Deželni odbor je bajē lansko leto dal podpore za most 1500 gld. — Zanimivo je, da še zdaj ni prejšnji načelnik izročil računov novemu načelniku, čeravno so oblasti že dvakrat v to silile. In vendar si upajo nekateri trditi, da pri prejšnjem in pred časom od vlade razpuščenem cestnem odboru je bilo vse „v najboljšem redu“.

(Nesreča.) Andrej Rebula iz Trsta ponesrečil se je prošlo nedeljo zvečer na zabavnem vlakcu med

postajo Grinjan in Miramar na grozen način. Bil je popoludne odpotoval po opravih v Bivije. Nazaj vozeč se je odprl vagona vrata; pri tem je zgubil ravnotežje in padel raz vlak. Iz Trsta odpravili so takoj poseben stroj in voz, v katerem se je odpravila komisija iskat nesrečneža. Našli so ga kake štiri kilometre od postaje Miramar, ležečega v jarku poleg železnične proge. Imel je težko rano na desnem senu in na čelu; moral je obležati na mah mrtve. Mrliča prepeljali so v Trst na postajo in od tod v mrtvašnico pri sv. Justu. Nesrečnež bil je še le 34 let star in zapustil je vdovo.

(Obletnica razvitja zastave „Del. podpornega društva“ v Trstu) vršivša se minolo nedeljo, nadkrilila je daleč svojo prednico. V prostranem in zastavami okinčanem vrtu „Mondo nuovo“ je kar mrgolelo občinstva iz vseh stanov. Ne, ne: ne bodo nam zatrli v sreih naših kali ljubezni do rodne jezika in narodne stvari! V veliko tolažbo nam je zares, da so se poprijele naših narodnih pravic žuljave roke, kajti te roke držé trdno, kar primajo. Program veselici vršil se je točno, ploskanj ni konca ni kraja. Navdušenje je doseglo svoj vrhunec, ko so po društvenem vspredu ob sviranju cesarske pesmi jeli zavijati prekrasno društveno zastavo. Pomen te demonstracije ni težko uganiti. Zaključujoč ne moremo si kaj, da ne bi zaklicali krepki „živio“ prevažnemu „Del. podp. društvu“, ki naj se razvita delavcem v podporo in narodu v korist!

(Strela.) Iz Ilirske Bistrice: V sredo 23. t. m. je bilo silno vroče in soparno vreme. Popoldne se nenadoma pooblači, ploha se vlije, grometi in bliskati se začne, da je bilo groza. Na gori nad Bistrico se je pa pod dežniki stiskalo več ljudij, kateri so tamka senó kosili. Strašno se zabliška in strela udari v te siromake, ter ubije mladega, pridnega kmetovalca Franceta Derencina iz Bistrice, sina mu in hčer in druge tri osebe pa hudo rani in osodi. Zvečer so mrtvega kmetovalca in ostale ranjence na dom pripeljali. Žalost je bila v nesrečnih družinah velika; vendar se nadajamo, da bodo ranjeni ozdraveli. Bog naj nas varuje hude ure, katera letos tako pogostoma našo okolico obiskuje!

(Strah pred Slovenci.) Dne 18. t. m. priredilo je društvo „Avstrija“ v Trstu veselico v proslavo rojstnega dne Nj. veličanstva, kamor so bila povabljeni razna slovaška društva. In res so bila pri veselici po deputacijah zastopana politično društvo „Edinost“, „Tržaški Sokol“, „Delavsko“ in „Tržaško podporno in bralno društvo“. Že navadno resnicoljubje zahtevalo bi bilo od uradnega lista „L'Adria“, da bi bil to naglašal, in sicer tembolj, ker je navel razna druga malenkostna društva, o katerih obstanku tržaški svet po svoji ogromni večini niti ne slutí. Ali „Adria“ si je pomagala; dostavila je le: ed altre società patriottiche“. In potem se čudijo, da so naši ljudje jeli zgubljeni veselje ter umikati se ob raznih slovesnih prilikah.

Društva.

(Društvo za zgradbo uradniških hiš) je imelo večeraj pri Maliču prav dobro obiskani osnovni shod. Zborovalce je v imenu osnivalnega odbora pozdravil g. poštni kontrolor Tomažič. V svojem nagovoru je razložil potrebo napominanega društva, kazal na denarstvene razmere, pa tudi na lepe vspehe, katera imajo taka društva v Nemčiji. — V odbor, kateri ima sestaviti pravila in gotove nasvete staviti prihodnjemu zborovanju, so izvoljeni nastopni gg.: Okrajni glavar marquis Gozani, vodja mestne hranilnice Klein, deželni poslanec Stegnar, davkarski višji nadzornik Augustin, deželni svetnik Zamida, sodnijski pristav Verderber, nadinženér

Rom. Vašica, poštni kontrolor Tomažič, okrajni komisar Bihar, knjigovodja Samsa, hranilnični kontrolor Trstenjak, glavni zastopnik „Feniksa“ Perhavec, poštni asistent Ankerst, privatna uradnika Vdovič in Jenič, finančne prokurate koncipist dr. Jahn. Kot strokovnjaki so v odboru: inženér Hanuš, stavbarja Faleschini in Schuppler.

(Izlet „Goriškega Sokola“ prepovedan.) Z odlokom z dne 22. t. m., št. 16.460, je c. kr. glavarstvo prepovedalo izlet v Orehovoje z zastavo in v društveni obleki. Namesto izleta z naznanjenim vspredu priredi v nedeljo, dne 27. t. m., odbor telovadnega društva „Goriški Sokol“ izlet ravno tja z domačo zabavo: Pozdrav staroste. — Streljanje za stavo in s tremi dobitki: jeden rubelj, 40 kopek in 1/4 rublja. — Petje. — Umeteljni ognji. — Sviranje. — Ples. — Svira kojska godba. — Odhod iz Gorice ob 3. uri popoldne iz Pečenko, tove gostilne v Tržaški ulici po Mirenski cesti, in povratek v Gorico ob 10. uri zvečer po isti cesti. — Najljubneje vabi vse brate Sokolce in druge rodoljube

ODBOR.

Telegrami.

Dunaj, 25. avgusta. „Wiener Zeitung“: Cesarska naredba pooblašča vlado, da sme izdati 240.000 gld., da olajša bēdo v tistih krajih v Galiciji, Bukovini in na Tirolskem, kjer so bile silne povodnji.

Neapolj, 24. avgusta. Fijakarski štrajk je občen. Promet po tramvaju in z omnibusi se je prenehal. Bilo je že več pretefov. Nekaj je ranjenih. Poslanci mislijo izdati oklic v pomirjenje naroda.

Neapolj, 25. avgusta. Promet po tramvaju se je popolnoma ustavil. Štrajk fijakerjev traje dalje.

Ajaccio, 25. avgusta. Skupina mladih ljudij je pred italijanskim konzulatom razgrajala. Policija je razgnala manifestante.

Berolin, 25. avgusta. Pri dveh brodnških hčerah se je konstatovala azijska kolera.

Hull, 25. avgusta. V gostonaseljenem delu mesta je deček umrl za kolero.

Pariz, 24. avgusta. Ministerski svet je bil v Fontainebleau-u in je rešil tekoče stvari. Imenoval je naslednike kornim poveljnikom, ki so dosegli starostno mejo.

Libov, 25. avgusta. Carska rodbina odpotovala je večeraj v Kodanj.

Carigrad, 24. avgusta. Izmišljene so govornice, da je tukaj že kolera.

London, 24. avgusta. Kakor je izvedel časopis „Daily News“, je v Antwerpenu že

11 ljudij umrlo za kolero, dvakrat toliko pa zbolelo.

London, 24. avgusta. Posestniki premogovnikov v Ayrshiru in Lanarkshiru so sklenili dovoliti povišanje plače za jeden šiling. 5000 premogokopov v Monmouthshiru je sklenilo nadaljevati štrajk.

Aigues-Mortes, 24. avgusta. Včeraj so zopet pet oseb zaprli.

Umri so:

22. avgusta. Jožef Novak, krojač, 73 let, Krakovski nasip 20, plućnica.

24. avgusta. Jurij Kosanc, gostač, 84 let, Kravja dolina št. 11, oslabljenje. — Ernestina Fritz, delavčeva hči, 7 mesecev, Cesta na loko 10, šrevesni katar.

V bolnišnici:

22. avgusta. Marija Oblak, gostija, 52 let, srčna hiba. — Marija Marn, gostija, 72 let, jetika.

23. avgusta. Jožef Modic, dninar, 73 let, ostarelost.

Tujci.

23. avgusta.

Pri **Maliču**: Leitner; Wimer; Gmeinböck, ravnatelj; Feitler, Angel s soprogo, Glück, trgovci; Jonas, Spielman, Ruchman, potovalec, z Dunaja. — Rothschild, Donhauser z Reke. — Lukanič s soprogo iz Celja. — Lemberger, potovalec, iz Brna. — Groschel, trgovec, iz Maribora. — Leithner, lekarnar, in Theyer, profesor, z rodbino, iz Grada. — Scherks, rudarski ravnatelj, z rodbino; Kump, trgovec, iz Prage. — Vran, Giani, Luzzatti z rodbino, Pamer iz Trsta. — dr. Linhart s soprogo iz Kočevja. — Breil iz Pulja. — Polansky, lekarnar, iz Varaždina.

Pri **Stonu**: Tintner, Spitzer, Mayer z Dunaja. — Keraus, Manhart, Aufmuth iz Grada. — Kopaitič z rodbino in Bazzel z Reke. — Holib, Scherif iz Smirna. — Mahorčič iz Sežane. — dr. Nemičič z rodbino iz Karlova. — Majdič, restavratör, s soprogo, iz Kanfanara. — Barschkies, zasebnik, iz Milana. — Nassin, trgovec, iz Aleksandrije. — Kuricki iz Algera. — Ussiglio s hčerjo iz Trsta. — Šepetavec iz Idrije. — Hertl iz Dornbirna. — Kaemper iz Saargemünd-a.

Pri **Južnem kolodvoru**: Bugram iz Grada. — Jordan iz Norimberka. — Hornany s hčerjo z Bavarskega.

Pri **avstrijskem caru**: Meider z Dunaja. — Castellari iz Trsta. — Zablacan iz Glinj. — Rausch iz Kranja.

Pri **bavarskem dvoru**: Schmid, učitelj, s soprogo in svakinjo; Wallner, profesor, s soprogo in hčerjo z Dunaja. — Wolf, Stampfl, Rupe, Jaklič, Mihelič s soprogo, Gašperič, Röhrl iz Kočevja. — Saroletti iz Šmarja. — Mussger iz Grada. — Verderber iz Lošinja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
	opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
24	7. u. jut.	735.7	17.0	brezv.	megla
	2. u. pop.	736.6	32.0	zm. jzap.	del. oblak.
	9. u. zveč.	736.3	25.8	m. zap.	dež
Srednja temperatura 24.9°, za 6.9° nad normalom.					

Koverte s firmo
Katoliška Tiskarna
priporočila
po nizkoj ceni.

Izšla je ravnokar kot spomin na obletnico I. slov. katol. shoda brošurica, z naslovom:

Resolucije katoliškega shoda.

Praktična meditacija

za obletnico I. slov. katol. shoda,

osebito priporočljiva udeležencem shoda in kot dopolnilo imejteljem „Poročila o I. slovenskem katoliškem shodu“.

Komad stane 20 kr., po pošti 22 kr., na 10 komadov jeden po vrhu.

Naročila Katol. Tiskarni v Ljubljani, Vodnikove ulice 2.

Dunajska borza.

Dne 25. avgusta.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 45 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 „ 15 „
Zlata renta 4%, davka prosta	118 „ 60 „
4% avstrijska kronina renta, 200 kron.	96 „ 10 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	978 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	331 „ — „
London, 10 funtov strl.	128 „ 80 „
Napoleonodor (20 fr.)	10 „ — „
Cesarski cekini	6 „ — „
Nemških mark 100	61 „ 97 1/2 „

Dne 24. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. 75 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron.	93 „ 65 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 „ 50 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161 „ 25 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	191 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 60 „
Zastavna pisma	— „ — „
Kreditne srečke, 100 gld.	197 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	67 „ 50 „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	140 gld. — kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 30 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	67 „ 50 „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	— „ — „
Ljubljanske srečke	23 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2868 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 „ 75 „
Papirnih rubeljev 100	129 „ 75 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.